

นางสาวนิตดา ภูแล่นกี (อายุ 43 ปี) ประเภทงานศิลปหัตถกรรม เครื่องทอผ้า (ไหมแถมหมี่)

ที่อยู่ : 46 ม. 2 บ้านหัวฟาย ต.ปอแดง อ.ชนบท จ.ขอนแก่น 40180

โทรศัพท์ : 083-656-5644

 Nidda Phulaenkee Nidda1116

การทอผ้าของไทยมีขั้นตอนการทำที่ละเอียดซับซ้อนแตกต่างกันออกไปในแต่ละภูมิภาค โดยเฉพาะการทอผ้าไหม หากมองเพียงผิวเผิน อาจไม่เห็นถึงรายละเอียดความต่างกันมากนัก เช่นเดียวกับผ้าไหมที่ นิตดา ภูแล่นกี ได้รับการถ่ายทอดมาจากคุณแม่ตั้งแต่มดเด็กจนเกิดความรัก ความผูกพัน และเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้เธอพยายามเรียนรู้และฝึกฝนการทำ ก่อนจะพัฒนาเป็นการแถมหมี่ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่เธอต้องการสืบทอดเพื่อไม่ให้งานของครอบครัวต้องสูญหายไป

ชื่อผลงาน “ไหมแถมหมี่”

“อยากบอกคนรุ่นใหม่ว่าเราต้องช่วยกันที่จะพัฒนาต่อยอดให้งานหัตถกรรมคงอยู่ และสืบทอดไปเรื่อยๆ เหมือนกับคนรุ่นเก่าที่สืบทอดกันมาไม่ให้อับสิ้น”

ลำดับการสืบทอดงานหัตถศิลป์

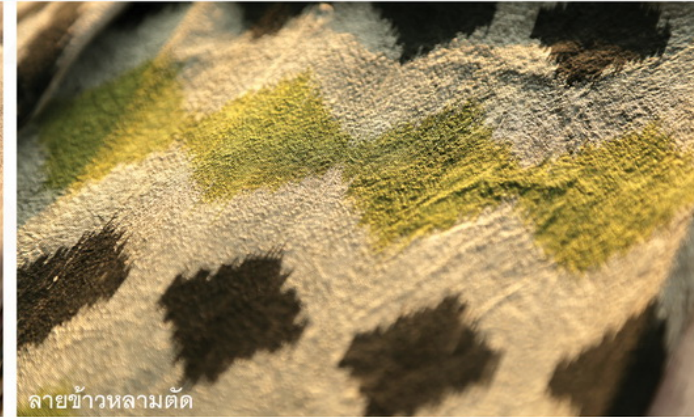
รุ่นที่ 1 : นางลิ้ม ประชากุล (คุณยาย)

รุ่นที่ 2 : นางสาวนิตดา ภูแล่นกี (คุณแม่)
(ครูช่างศิลปหัตถกรรมปี 2556)

รุ่นที่ 3 : นางสาวนิตดา ภูแล่นกี (ลูกสาว)

ลายหมากบก

ลายข้าวหลามตัด

ลายน้ำพอง

ลายหมากจับ

“อาชีพนี้เราทำมานานโดยมีการสืบทอดมาตั้งแต่รุ่นปู่รุ่นย่า สำหรับลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านหัวฝาย คือ ลายหมากบก และหมากจับ ผ้าทุกผืนจะมีลวดลายที่เล็ก ละเอียด ประณีต สีเส้นสวยงาม แม้ว่าขั้นตอนการมัดหมี่แบบโบราณดั้งเดิมจะมีความซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการทำ คนรุ่นหลังจึงไม่ยอมสานต่อ แต่ดิฉันกลับภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนในการอนุรักษ์ รวมทั้งยังได้พัฒนาจากการมัดหมี่เป็นการแต้มหมี่ด้วยการเปลี่ยนกรรมวิธีให้ง่ายและรวดเร็วขึ้นด้วยการใช้ฟู่กันแต้มสีให้เกิดเป็นลวดลายบนเส้นไหม”

การแต้มหมี่ นอกจากจะร่นระยะเวลาในการทำแล้วยังสามารถแต้มสีได้หลายสีในครั้งเดียว สีที่ใช้จะ

มีทั้งสีเคมีและสีธรรมชาติ จะเน้นสร้างลวดลายด้วยสีคุณภาพ คือ สีเทา สีดำ สีขาว สีน้ำตาล ลักษณะลวดลายจะเป็นลายกราฟฟิก อาทิ สามเหลี่ยม วงกลม สีเหลี่ยม และลายเส้น เป็นต้น อย่างไรก็ตามการแต้มหมี่แม้จะทำให้ลายมีขนาดใหญ่และไม่ละเอียดเท่าการมัดหมี่ แต่กลับกลายเป็น การสร้างเสน่ห์บนผืนผ้าให้มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ และทันสมัยมากยิ่งขึ้น

ตลอดระยะเวลาที่ได้สืบสานงานผ้า นิดดาไม่เคยคิดจะทิ้งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ในขณะที่เดียวกันได้คิดพัฒนาต่อยอดงานให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการใช้สีธรรมชาติมาแทนสีเคมีเพื่อเป็นการช่วยลดมลพิษให้กับโลก

“ตอนนี้เราได้เปิดบ้านเป็นศูนย์การเรียนรู้เรื่องผ้าไหม มีผู้มาศึกษาเรียนรู้เป็นจำนวนมาก ทั้งนักเรียน นักศึกษา ชาวต่างชาติ จะมีการสาธิต ตั้งแต่กระบวนการเลี้ยงไหม จนถึงกระบวนการทอผ้า ซึ่งนับเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ไปในตัว ขณะเดียวกันก็ถือเป็นช่องทางในการจำหน่ายสินค้าให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น”

รับชมวีดีทัศน์ผ่าน Application

เตรียมอุปกรณ์

- เส้นไหม
- อุปกรณ์แต้หมี่
- อุปกรณ์เตรียมเส้นไหม
- เครื่องทอผ้า

ขั้นตอนดำเนินการ

1. **ออกแบบลวดลาย** คือ การวาดร่างลวดลายที่ต้องการลงบนกระดาษ

2. เตรียมเส้นไหม

สาวไหม คือ การดึงเอาเส้นไหมซึ่งมีขนาดเล็กออกจากรังไหมโดยการนำรังไหมไปต้มแล้วดึงเอาเส้นไหมออกมา เส้นไหมที่ได้นั้นจะได้อาจมาจากการดึงเส้นไหมจากหลายๆรังรวมกันทำให้เกิดการเกาะยึดซึ่งกันและกัน มีความเหนียว ทนทาน เนื้อเส้นไหมกระชับแน่น และมีการสะท้อนแสงและหักเหไปในทิศทางต่างกัน ดูสวยงามเป็นมันวาวเมื่อทอเป็นผืนผ้าไหม

3. **ใจไหม** คือ การนำเส้นไหมที่สาวแล้วมาทำเป็นใจ หรือที่เรียกว่า “ เบีย ” เส้นไหมที่ได้มานี้จะเป็นไหมดิบ (มีสีเหลืองและแข็ง)

4. **ฟอกไหม** คือ การนำไหมดิบไปฟอกให้นิ่มเป็นสีขาว โดยใช้กาบกล้วยหรือใบกล้วยในการฟอก

5. **กรอเส้นไหม** คือ การกรอไหมเข้าหลอดเพื่อทำเส้นยืน

6. **คันไหม** คือ การคันเส้นไหมเส้นยืน โดยกำหนดความยาวของลำตามความต้องการ

7. **แต้หมี่** คือ การนำฟูกันจุ่มสีแต้ลงบน

เส้นไหมที่เตรียมไว้ โดยจะแต้เป็นลวดลายตามที่ได้ออกแบบไว้

8. **ผึ่งลม** คือ การนำไหมที่แต้แล้วผึ่งลมให้สีแห้งสนิทแล้วนำไปทอ ถือเป็นอันเสร็จสิ้น

สแกนหาโลคชั่นผ่าน Application